

מועד קטן י. (משנה) עד יא. (משנה)

ביאורים

מעשה וכוונה: הגמרא מביאה שורה של מקרים שבהם הדין תלוי בכוונת האדם. הגמרא נותנת סימנים כדי להבחין בין הכוונות השונות. יש מן הראשונים שהסבירו שהצורך בסימנים הוא כדי להימנע ממראית עין ויש שהסבירו שהסימנים ישמשו את הרואים כדי לדעת האם להעיר לאדם שעושה את המעשה או לא. ניתן גם להסביר שפעמים רבות על אף שכוונת האדם היא אחת, הוא נהנה גם מתוצאות נלוות של הפעולה. כדי למנוע זאת עליו לעשות את הפעולה בצורה שבה התוצאה המשמעותית היחידה תהיה התוצאה המותרת.

משנה + ברייתא

בניית כלים בחוה"מ

תנור וכירים

ר"א (ברייתא): מותרת בתנאי שמשיר חלק שלא הכין.
 חכמים (ברייתא) ות"ק (משנה): מותרת ללא תנאי.

ריחיים

ת"ק (במשנה): מותרת ללא תנאי.
 ר' יהודה (במשנה): מותרת בתנאי שלא יכבש את הריחיים.

מהו 'כיבש'?

רב יהודה: ניקור ריחים כדי לחספס אותן.
 רב יחיאל: נקב או הרחבת נקב באמצע הריחים כדי שהתבואה תיפול שם.

בברייתא מובאות שתי דעות לגבי איסור כיבוש:
 ר"י בשם ר"א: האיסור נוהג רק בריחיים חדשות.
 ר"א: האיסור נוהג בכל הריחיים.

טיפול מותר בבעלי חיים

- סירוק סוסים במסרק של ברזל.
- הקזת דם לבהמה.
- נטילת ציפורניים מחמור המשמש לרכיבה (אחרת יצטער ולא ירכב).

בנייה מותרת של מבנים

- שימת ריחיים זן על גב זן, ולבנות את העץ שהריחיים עליו.
- בניית רפת בקר.
- עשיית תנור בחוה"מ פסח. (כי מיד יתייבש ויוכל לאפות בו לצורך הרגל)
- בניית אבוס.
- בניית ספסל.

טיפול מותר בכלים שונים

- שיפשוף בגדים מלכלוכם. (כי זה מעשה הדיוט)
- קליעת רשתות דגים. (כי זה מעשה הדיוט)
- עשיית נפה.

התנאים נחלקו האם מותר ליטול צפרניים מחמור שעומד לטחון (ר"מ אוסר ור"י מתיר).

אך אסור לעשות תנור בחוה"מ סוכות. (כי אינו מתייבש מהר וטורח שלא לצורך הרגל)

אך אסור לקלוע רשתות עופות. (כי זה מעשה אומן)

מסחר בחוה"מ: אסור.

ובדבר האבד – מותר. (דוגמא לדבר האבד: אם לא ימצא את האנשים שחייבים לו כסף לאחר המועד: יש לזה דין של דבר האבד ומותר במועד)

מעשים שדינם תלוי בכוונה

החופר בקרקע: אם מטרתו להכשיר הקרקע (לעשות גורן לצורך המועד) – מותר.
אם מטרתו היא זריעה בקרקע – אסור.

הנוטל עצים קטנים מהקרקע: אם מעוניין בעצים – מותר.
אם מעוניין להכשיר את הקרקע לזריעה – אסור.

המזרים מים לאדמתו: אם מטרתו היא צידת הדגים – מותר.
אם מטרתו היא השקיית האדמה – אסור.

הזומר את הדקל מהענפים שבו: אם מטרתו היא האכלת בהמה – מותר.
אם מטרתו היא תיקון הדקל – אסור.

תמרים שלא נתבשלו כל צרכם: אם חותכן כדי לאוכלן – מותר.
אם כובש אותם – אסור. (כי זו הכנה לאחר החג)

רב פפא מתיר כי הם יתליעו ולכן זהו דבר האבד.